

«ЯК БУДУВАТИ РІДНУ ХАТУ»

HP.02

Яким чином історичні паралелі допомагають долати міжкультурну роз'єднаність та протистояння

ВИХОВНА МЕТА: сформувати в учнів уявлення про причини міжкультурних протистоянь в українському суспільстві, навчити шукати оптимальні шляхи виходу з такої ситуації.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ: фрагмент уроку.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: протистояння, міжетнічні, міжконфесійні конфлікти, нація, громадянське суспільство, національний консенсус.

Граф Шептицький народився 1865 р. в родовому маєтку на Львівщині в аристократичній українсько-польській родині. Учень-церковник прийняв ім'я Андрей. У 35 років (1901 р.) він став галицьким митрополитом. Андрей Шептицький займає в сучасній історії роль людини, що стала помостом між західною і східною церквами, підтримувала відновлення української державності та піклувалася про розвиток української культури. Помер Андрей Шептицький у 1944 р. Похований у соборі св. Юра у Львові.

Ознайомтеся з тезами праці Андрея Шептицького «Як будувати рідну хату» (грудень, 1941 р.):

Ідеалом нашого національного життя є наша рідна всенациональна Хата-Батьківщина....

...Завдання українського народу буде в тому, щоб створити такі суспільно-християнські обставини, які запевнюють б громадянам правдиве і стало щастя та мали досить внутрішньої сили, щоб поборювати відцентрові тенденції внутрішнього розкладу і успішно захищати межі від зовнішніх ворогів. Такою могутньою та такою, що забезпечує щастя всім громадянам організацією може бути Батьківщина тільки тоді, коли не буде цілістю, зложеною штучно з різних і різнопідібних частин, а подібним до моноліту організмом, себто тілом, оживленим одним духом, що з внутрішньої життєвої сили розвивається, доповнює внутрішні браки і з природи є здоровим, сильним, свідомим своїх цілей, не тільки матеріальним, але й моральним тілом.

Очевидно, те, чим повинна бути всенациональна Хата, може бути тільки ідеалом, який лише частково народ може здійснити. Ніяка хата, навіть національна, не є в строгому значенні цього слова організмом, бо жодна держава не має внутрішнього одного життя, як це мусить мати кожний організм. Організм, твір природи, живе, розвивається і діє грою природних сил, що в ньому, і тільки в ньому, находяться. Тому й кожний організм живе своїм життям; природа не видає мертвих організмів.

Такою організацією-організмом є родина, утворена волею й умом людини, але утворена по силам природи і згідно з її законами. Такою організацією-організмом є громада, себто злука людей, що живуть в одній місцевості та зв'язані зі собою сусідством і спільнотою багатьох потреб і інтересів.

Чим більша кількість людей, з яких має складатися організація національного життя, чим більше умів, які мають працювати над тією організацією, чим загальніше прийняті ними засади тієї організації, чим у всіх, що до неї належать, більше спільноти переконань, спільноти потреб, спільноти традицій, почуття

15- 17 років

15–30 хв

солідарності і багатьох інших ще державних прикмет і чеснот, тим більше має така людська організація внутрішньої сили, що з неї робить щось немов організм.

Треба і нашому народові, а хоч би тільки нашим вірним, передавати потрібні знання і виховувати його в усіх тих громадянських чеснотах, від яких залежить вартість цілої громадянської праці людини.

- Двадцять літ большевицького режиму знищило безліч елементів, може конечне потрібних до розбудови Батьківщини, і на організм народу витиснуло п'ятно неволі, з якого не легко буде Українцям духовово отрястися.

- На чому ж опреться єдність хати? На національній єдності. Український нарід є одним народом, деято схоже навіть сказати – одним організмом, тому й належиться йому стати і суцільним національним твором. Але йде про те, щоб заналізувати поодинокі елементи, з яких національність складається, і сили, як її розбивають. Що ж робить якесь число людей одним народом? Передовсім мова.

- Крім мови, конституційним елементом національності буде, може, та стихійна, мало свідома воля всіх одиниць злучитися в одну організацію. Та воля є доказом тих різних прикмет чи характерів народу, які інстинктивно пхають його до хотіння бути одним.

- Український народ через довгі століття належав до різних держав, був розділений різними культурами. Бог дав йому землю, що лежить на пограниччі двох культур між собою ворожих, майже собі ворожих: східної і західної.

- Мало який нарід так у релігійному житті поділений, як наш народ, а в тих поділах живуть і діють глибокі антагонізми, що ціле людство роз'єднують на табори, які вічно між собою ведуть завзяту боротьбу і себе взаємно вважають запеклими ворогами. (...)

- Нетерпимість буває у нас, на жаль, таким частим симптомом, що можна поважно побоюватись за майбутність України; релігійні роздори не то, що не злагодять національних сварів, а, може, зроблять їх ще прикрішими і глибшими.

- Усі ті антагонізми йдуть від різності держав, до яких належали українці, та на різних, може, етнографічних типах чи расах, з яких змішання колись повстав український народ, і об'єднуються з тими відцентровими силами, що, може, ще дрімають на дні української психіки.

- З цього виходить, що кожен (...) мусить мати своїм обов'язком працею життя спричинятися до множення елементів єдності, і до усування елементів роздору. (...)

Питання для обговорення:

- Які гострі питання суспільного життя українців піднімає у своїй праці Митрополит Шептицький?
- Чи є актуальними ці питання зараз?
- Яким чином Андрей Шептицький пропонує долати міжкультурну роз'єднаність українського суспільства?
- Які у вас є пропозиції для того, щоб сконсолідувати українську націю?